УДК 241.63. 2.675

Андрій ВИПАСНЯК
Івано-Франківський державний коледж технологій та бізнесу

ЗАПОВІДЬ «НЕ УБИЙ» І ЕКУМЕНІЧНІ ФОРМИ ЗАХИСТУ МАЙБУТНЬОГО ЖИТТЯ, ЗДОРОВ'Я, СІМ'Ї І НАЦІЇ

У статті автор намагається підняти проблему штучного переривання вагітності в Україні як гріха проти заповіді «Не убий» та розглянути деякі причини, що до цього приводять, виділити позицію Католицької Церкви щодо цієї проблеми та розкрити практичну діяльність Церкви через її чернечі згромадження для допомоги жінкам, що всупереч усім бідам намагаються виносити й народити свою дитину.

Ключові слова: *вбивство та його види; проблеми біоетики: клонування, трансплантація органів, методи штучного запліднення, сурогатне материнство; аборт, види штучних та природних абортів, сім'я, сімейні цінності, статеве виховання чоловіків, згромадження Воплоченого Слова (ВС).*

Попри майже двадцятип'ятирічну історію Української державності не вдалося поки що прийняти закон про заборону абортів у нашій державі. Відчутно, що проглядаються глибокі ідеологічні та соціальні причини суспільних протиріч навколо цього питання щодо офіційної заборони вбивства ненароджених немовлят. Про це відзначили не лише представники вищого греко-католицького духовенства, але й деякі католицькі аналітики і навіть окремі українські чиновники.

У пропонованій статті прагнемо передусім з'ясувати сутність суперечностей щодо заборони абортів чи прийняття відповідного закону в Україні, а також визначити ступінь активності громадського християнського руху «За життя» стосовно цієї проблеми, зокрема в форматі маршу за життя.

Через історичну близькість зазначеної події сучасні українські науковці наразі не торкалися цього питання. Водночас ця тема стала об'єктом уваги окремих аналітиків-публіцистів як в періодиці, так і в електронних ресурсах. Дана проблема піднімається у багатьох країнах світу, і до неї на різних континентах існує неоднозначне ставлення.

Об'єктом дослідження є проблема збереження життя взагалі, що випливає із заповіді Божої «Не убий», а ***предметом дослідження*** є рух за збереження життя ненароджених дітей.

Завдання дослідження:

1) з'ясувати причини появи руху за життя ненароджених дітей.
2) виявити, якими шляхами можна досягти збереження життя людей і ненароджених дітей.

На перших сторінках Святого Письма читаємо: «І створив Бог людину на свій образ; на Божий образ створив її; чоловіком і жінкою створив їх»

(Бут. 1: 27) [2]. Людина є Божим створінням. Джерелом і метою людського життя є ні сама людина, ні якась влада, яка існує проти Бога або без Бога, але сам Бог - Творець людини. Бог створив людину на свій образ. Із цього творчого акту випливає вся таємнича гідність людини бути образом Божим. Святе Письмо не доручає людині нічого меншого, як те, щоб вона собі підкорила Богом створену Землю.

Церква вчить також, що людина створена Богом на Його образ і подобу, а тому, випливаючи із заповіді «Не убий», кожна особистість є неповторною, індивідуально особливою і повинна мати всі умови для свого розвитку. Про це має дбати держава і суспільство. Ось чому так багато йдеться в документах Церкви про гідність особи. Дану проблему піднімають в основному релігійні діячі, зокрема про це згадувалося в ряді папських енциклік Івана-Павла II «Sollicitudo rei socialis» («Турбота про соціальну справу» 30.12. 1987 р. - SRS), «Evangelium Vitae» («Євангельське життя», 1995 р. - EV) та Бенедикта XVI «Spe Salvi» («Врятовані надією», 30. XI. 2007 р. - SS) [8, с. 194]. Сьогодні багато моральних проблем має сучасне суспільство. Широке поле біохімічних досліджень - одна із найактуальніших моральних проблем. Крім заборони абортів, папа Іван-Павло II не аналізує цієї небезпеки.

Останнім часом постала низка проблем із дотриманням заповіді «Не убий» - проблема клонування, штучного запліднення та проблема виготовлення препаратів, із людських ембріонів (йдеться про т. зв. плацентарні препарати, які використовуються в косметології і не тільки там) [8, с. 209].

Раніше для виготовлення таких препаратів потрібна була просто плацента. Її можна було збирати після народження кожної дитини. Тепер ситуація ускладнилась, оскільки для всіх таких косметичних препаратів потрібні стовбурові клітини людського ембріона до 1-3 місяців життя [8, с. 88]. Виникає питання, де ж їх взяти, якщо ця промисловість вже діє? Звичайно, там, де не знають про природні методи запобігання вагітності, або там, де знають як новітніми способами можна викликати викидень (певними косметичними засобами; засобами для розбавлення фарб, лаків чи самими фарбами; відповідним музичним ритмом; певними магнітними коливаннями; димом від спалювання окремих рослин, тютюновим димом; нестачею в організмі людини одного із вітамінів або його передозуванням, - стверджує «Велика медична енциклопедія» [БМЗ. Т. 1, с. 73-76, 227-236]; передозуванням гормонами [БМЗ. Т. 21, с. 267-273], які використовують для лікування; певними продуктами харчування [8, с. 87]; зміною гормонального стану чи імунної системи людини тощо [8, с. 88]. Тим більше, що законодавством багатьох країн дозволені досліди з ембріонами людини, тому про небезпеку використання ембріональних препаратів можна говорити вже точно, позаяк виготовлення препаратів із плаценти - це одне, а оскільки ці препарати виготовляються із маленьких ембріонів людини і цей процес поставлений на промислову основу - то, фактично, запущено механізм

людиновбивства. Зрозуміло, що Церква виступає категорично проти цього, і ми це маємо засуджувати теж (див. Ч. І. Р. ІІ. § 7 «Не вбий») [8, с. 87].

Католицька і Православна Церква чітко наголошують, що це є новітні злочини проти людства і людяності [8].

Але учені застерігають і щодо генетично модифікованих продуктів харчування, щодо досліджень над ембріонами людини, щодо клонування тварин і людини тощо [8, с. 88]. Ймовірно проблематика біоетики ще до кінця не вирішена, оскільки про шкідливість генетично модифікованих продуктів не можна ствердно заперечити, можна лиш припустити їх небезпеку при поєднанні їх із небезпечними вірусами, бактеріями.

Окремою проблемою є питання *трансплантації органів,* оскільки там є різні технології. Одна із них передбачає т. зв. «нарощування органів», тобто людина дає частинку якогось свого органу і їй відновлюють, на основі її ж біоматеріалу, хворий чи знищений орган. Ця технологія не викликає заперечень, за умови, що для «вирощування» органів людини не використовуватимуться антигуманні технології [8, с. 207]. Інша проблема - пересадка органів, щодо якої останнім часом виникає багато заперечень через боязнь їх викрадення шляхом навмисного вбивства людей чи органів [6; 19], до того ж ця технологія має багато побічних ефектів і менш успішна.

Стосовно проблеми *клонування людини* поки що можна стверджувати однозначно, що вчені добре навчилися робити забір плідного матеріалу й збільшувати кількість яйцеклітин, готових до зачаття. А от щодо клонування самої людини, як нам видається, то ще рано про це говорити. Можна видавати бажане за дійсне, а л е. Можна штучним способом збільшити у жінки кількість яйцеклітин, можна здорову жінку зробити неплідною, а потім ніби повернути її плідність, це ж стосується й чоловіків [8, с. 208]. Але чи моральним є таке втручання в організм людини? Фактично, цими дослідами, на які виділяються шалені гроші, можна збільшити або зменшити кількість окремих народів або країн. І Церква це добре розуміє, тому й вивчає докладно усі ці проблеми, щоб передбачити всі негативні наслідки для людства. Про це згадував у енцикліці «Humanae vitae» («Гуманність життя», 25. УІІ. 1968 р.) папа Павло УІ, уявлення християнської моралі про питання біоетики відображені в енцикліці Івана-Павла ІІ «Evangelium vitae» («Євангеліє життя», 25. ІІІ. 1995 р.). Деякі питань з біоетики актуалізував папа Бенедикт ХУІ у листі «Dignitas persons» («Гідність людської особи», 12. ХІІ. 2008 р.) [8, с. 209]. Про це абсолютно обґрунтовано турбується й українське духовенство (див.: Бойко Й. «Наділені даром кликати до життя») [4, с. 18-19].

Такий вид убивства, як вбивство ненародженої дитини, вимагає особливої уваги української громадськості з ряду причин. Відомо, що в СРСР офіційно робили 1 млн. 200 тис. абортів на рік [5]. А Україна посідає одне з перших місць у світі за кількістю абортів, по-друге, ще й тому, що на цю біду майже ніхто (крім Церкви) не звертає уваги [8, с. 87]. Звідси випливає ще одна проблема пов'язана із заповіддю «Не убий» - вбивство ще ненародженої дитини.

Мати Тереза з Калькутти писала: «Дитина - це справжній подарунок від Бога для сім'ї, народу та світу». Найбільший руйнівник миру сьогодні - це крик невинної ненародженої дитини. Немає гіршого злочину від того, коли матір вбиває власну дитину в своєму лоні. Ми самі себе взаємно знищуємо. У Святому Письмі нагадувала: «Навіть якщо б мати забула свою дитину, Я вас не забуду». Тож якщо мати забула, ми не повинні мовчати, адже сьогодні масово вбивають ненароджених дітей» [12].

З газет дізнаємося про різноманітні злочини, але ніхто не говорить про мільйони немовлят, які були зачаті в любові, як ви і я, з життя Бога, але їх безжалісно вбито. А ми бездіяльні. Ми німі. Нації, які легалізували аборти, - найбідніші нації, і вони це скоро відчують. Вони бояться малят. І дитина мусить вмирати, бо дорослі вирішили: «Більше жодної дитини» [12].

Мати Тереза Калькуттська сказала: «Аборт - це найбільша загроза для миру на землі. Кожне життя - це життя Бога в н а с . Якщо ми здатні знищити життя, що дає Бог, якщо мати здатна стати катом для власних дітей, чи існує сенс говорити про інші вбивства і війни світі» [13].

«Я прошу вас від імені немовлят: «Рятуйте ненароджену дитину, впізнайте в ній присутність Ісуса Христа!», - це уривок із виступу матері Терези Калькуттської з нагоди вручення їй Нобелівської премії в Осло 11 грудня 1979 р. [12]. У зв'язку з цією проблемою Тереза Калькуттська запропонувала особливу молитву: «О Маріє, Мати Життя, все життя довіряємо Тобі:

Життя кожної вагітної жінки та дитину в її лоні;

Життя кожного людського тіла, життя кожної людської душі;

Життя кожної новонародженої дитини та життя всіх людей літнього віку. Ти прийняла Господа в своє серце і була з ним до кінця. Тож будь зараз з нами в усіх наших потребах, о Мати Життя.

Захистимо ненароджених дітей!!!

Життя починається у лоні матері.

Діти - це дарунок Бога.

Діти - це життя.

Діти - це радість.

Діти - це сміх і довіра.

Діти - це дзеркало для батьків.

Діти - це щастя дароване нам Богом.

Діти - це продовження роду.

Діти - це сходинка до самовдосконалення.

Діти - це основа будь-якої нації.

Діти - це плід любові.

Діти - це наше майбутнє.

Діти - це Боже благословення для сім'ї та народу» [13].

Книга Псалмів наголошує: «Спадок Господній - діти! Плід лона - нагорода!» (Пс., 127: 3) [2, с. 695].

У м. Івано-Франківську 22 березня 2016 р. відбулась прес-конференція з нагоди проведення маршу «За життя та сімейні цінності» за участю єпископа-помічника Івано-Франківської архієпархії преосвященного владики Йосафата Мощича, міського голови п. Руслана Марцінківа, духовенства та представників місцевої християнської організації «Рух за життя» [5].

На прес-конференції піднялося питання актуальності проведення маршу за життя, ділення досвіду інших міст, де вже відбувся подібний захід, та навіть, інших країн, які на державному рівні офіційно заборонили проведення абортів, інформує прес-служба Івано-Франківської архієпархії УГКЦ [5].

«Івано-Франківськ повинен твердо стояти на позиції збереження життя», - переконаний міський голова. За його словами легалізація ненормальних законів (аборти, одностатеві шлюби) не веде країну до європейської інтеграції, позаяк такі країни, як Польща, Ірландія зуміли вистояти власну позицію християнську, хоча обидві в ЄС.

Владика Йосафат розповів присутнім про кару Господню, яка спала на міста Содом і Гомора за те, що тамтешні жителі вели свавільне розпусне життя та його пропагували. «Нам, християнам, вартує бути світлом і не боятися вийти на рух за збереження життя. Всі християнські цінності дані нам як дар і ми повинні його зберегти», - наголосив архієрей.

Також преосвященний владика закликав усіх містян не бути байдужими та прийти на цей марш. «Ця хода має підкреслити бажання нашого народу бути батьками і народжувати», - підсумував він [5; 11].

А 23 березня 2016 р. у м. Івано-Франківську таки пройшов марш за збереження життя і сімейних цінностей, мета якого привернути увагу громадськості до актуальних проблем знищення ненароджених дітей і порушення основ сімейного життя [5].

Розпочався марш зі спільної молитви біля храму Різдва Пресвятої Богородиці, яку провели владика Йосафат, єпископ-помічник Івано-Франківський, та владика Дмитро, єпарх Бучацький, спільно з духовенством. Після цього чисельна колона із транспарантами та банерами пройшлася центральними вулицями міста (Чорновола - Сахарова - Коновальця - Мельника) і дійшла до Вічевого майдану [7].

Як розповів Мирослав Возняк, організатор ходи, заступник голови руху «За життя», цей захід проводять, щоб звернути увагу всіх на проблему узаконеного дітовбивства. «Зараз таку статистику не ведуть, проте ще в Радянському Союзі проводилось - 1млн. 200 тис. абортів на рік».

Видання «Галицький кореспондент» [7], «Репортер» [5], «Вірую» [11], «Високий замок» [9] детально подають відомості про сам хід маршу «За життя», який розпочався зі спільної молитви, та наголошують про те, що в цій ході взяла участь не лишень велика кількість людей, але й представники міської (мер Р. Марцінків) та обласної влади. На Вічевому майдані були виступи учасників ходи та прийнято звернення до вищестоячих органів про правове врегулювання цієї проблеми.

Ми повинні стати на захист життя. Є приклад Ірландії, де офіційно заборонені аборти, - і вони процвітають. Проте це проблема всього народу, і, передовсім, влади, яка повинна забезпечити гідний рівень життя для одиноких матерів (чи опікунів), пояснив пан Возняк - заступник керівника івано-франківського руху «За життя» [5].

«Наша спільна хода - це свідчення нашої подяки Господові за дар життя», - звернувся Івано-Франківський владика Йосафат під час всеміського віче за участю представників влади, духовенства та містян. - «Ми пройшли цим маршем не проти когось, а за збереження життя і захист традиційної сім'ї», - наголосив він [5; 11].

Єпископ Дмитро - єпарх Бучацький додав: «Якщо хочемо мати майбутнє, то мусимо сповідувати ті ідеали, як нам закладені Творцем» [5].

Висловив свою християнську позицію і міський голова Р. Марцінків. На ході багато було багато дітей, які хоч не вповні усвідомлюють її суть, все ж сьогодні зробили великий крок задля майбутнього [5].

У газеті «Вірую» івано-франківської християнської місії «Добрий самарянин» [11] вийшла друком стаття під заголовком «Марш за життя та сімейні цінності відбувся в м. Івано-Франківську», де повідомляється, що християнський рух «За життя» за сприяння всіх християнських Церков, спільнот та релігійних громад, міської та обласної ради й громадських організацій міста Івано-Франківська провела марш «За життя та сімейні цінності». Такі події відбуваються у багатьох країнах світу, об'єднуючи людей, які є прихильниками християнських та сімейних цінностей і хочуть публічно засвідчити свою позицію перед суспільством.

За словами заступника керівника громадського руху «За життя» Мирослава Возняка марш покликаний привернути увагу українців до проблеми узаконеного дітовбивства та спонукати їх стати на захист життя та проти абортів, адже життя дає Бог. «Як християни та громадяни України ми таким чином хочемо проголосити цінність людського життя від самого зачаття та закликати усіх українців докласти максимум зусиль для захисту життя кожної ненародженої дитини та християнських цінностей сім'ї», - наголосив заступник керівника громадського руху «За життя» М. Возняк [11].

Після молитви та благословення священиків тисячі мирян міста Івано-Франківська від малого до великого пройшлися центральними вулицями міста до Вічевого майдану, де акція завершилася виступами священиків, активістів та міського голови м. Івано-Франківська Р. Марцінківа.

Зокрема єпископ Церкви християн віри євангельської м. Івано-Франківська та області Юрій Веремій наголосив, що Україна - християнська держава, тому Божі цінності для громадян України - непорушні. «Бог створив людину як чоловіка та жінку і наказав їм плодитися і множитися, наповнюючи землю. Цей Божий Закон ніхто не має права відмінити. Діти - це спадщина Господня, «плід утроби - нагорода, дарунок від Бога» (Пс.127: 3). А дарунки Божі - найкращі. І якщо ми хочемо жити в успішній і

благословенній державі, мати достаток і мир - треба в молитві звертатися до святого і вічного Бога, стараючись берегти вічні Божі цінності й жити за вічними Божими законами» [11].

В газеті «Репортер» [7] у рубриці «Людина тижня» було відзначено мера міста Івано-Франківська Р. Марцінків за те, що він чітко визначився із напрямками розвитку міста та й не тільки, але й у царині патріотичного виховання і наголосив, що рухатися в Європу можна не відступаючи від традиційних сімейних цінностей. Як приклад, наводить сусідню Польщу [11].

Але проблем із Заповіддю «Не убий» є предостатньо, адже тотальна заборона абортів веде до іншого вбивства. «Як діяти медикам, коли жінку привезли до лікарні із вже мертвою дитиною в її лоні? Чи мають право лікарі робити аборт вагітній жінці, яка потрапила в дорожньо-транспортну аварію, її плід відірвався в її лоні, а в неї почалася внутрішня кровотеча? Якщо його не забрати, то мертвий плід вже не врятуєш, але ще можна врятувати жінку. При тотальній забороні робити аборт - ця жінка помре. Що робити працівникам медичних закладів, коли жінку привозять із важкими хімічними отруєннями, що привели вже до викидня, що не відбувся до кінця?" - Всі ці та інші запитання на жаль, поки учасники ходи не піднімали й не дискутували на круглому столі.

Не обговорювали учасники ходи й проблему безпліддя та захоплення технологіями «in vitro», які передбачають різні методи штучного запліднення. А це ще дві складові заповіді «Не вбий». Перша - це набута безплідність чоловіка чи жінки внаслідок розпусного статевого життя, через яке відбувається блокування імунної системи чоловіка чи жінки і вони, фізично здатні до народження дітей, люди не можуть мати дітей або, внаслідок набутих венеричних хвороб, несуть загрозу життю і здоров'ю своїх майбутніх чоловіка чи дружини (бо венеричні хвороби не виліковуються, а лишень призупиняється їх прогресування) і вже у майбутньому несуть здатність зачати хвору дитину, фактично наперед вбиваючи її... [18, с. 417-450].

Друга проблема заповіді «Не вбий» - новітні технології штучного запліднення - «in vitro», відомі як «діти з пробірки». Ми не знаємо скільки ембріонів помре, поки виживе й народиться дитина від якогось із штучних методів запліднення [4, с. 19]. Поряд із смертю ембріонів виникає проблема забору матеріалу для штучного запліднення. Це дуже дороговартісна процедура. Не всі хочуть за неї платити. Тому жінок, які народили дітей дуже часто різними кримінальними способами змушують продавати яйцеклітини, що часто закінчується їх смертю або інвалідністю. Ця проблема дуже добре була піднята в мусульманському серіалі «Клон».

А проблема сурогатного материнства? Ми не знаємо, скільки жінок було вбито чи померло лишень через те, що після народження дитини вони або не бажали її віддавати, або їх вбивали через те, щоб прибрати як свідка народження дитини. Зрештою, як бачимо, сама проблема тільки почала

вивчатися, бо чим новіші технології з'являються, тим більше проблем виникає. І вони не завжди правові, а більше моральні, хоча вони зовсім не нові.

16 травня 2004 р. папа Іван-Павло ІІ проголосив святою Франческу-Жанну Беретту-Моллу (1922 - 1962) [3, с. 44-45; 21]. За повідомленнями світової преси стало відомо, що Жанна Беретта народилася в Маджетті (Італія) в багатодітній родині (була 10-ю дитиною з 13 братів і сестер). В час війни змушена була втікати до Швейцарії, але школу закінчила в 1942 р.; тоді ж залишилася круглою сиротою, але зуміла втілити свою давню мрію - закінчити медичний факультет у Міланському університеті й стати лікарем-педіатром. Згодом вона відкрила власну амбулаторну поліклініку в Мезеро. Також часто допомагала рідному братові Фернандові, що теж був лікарем. Незабаром вона знайомиться із П'єтром Моллою - інженером та керівником заводу із виготовлення сірників. Чоловік був побожним і активним на своїй парафії, брав участь у Католицькій Акції. Невдовзі вони повінчалися. У скорім часі Господь дарує подружжю трьох діток: 19 листопада 1956 р. народжується їхній первісток П'єр-Луїджі, 11 грудня 1957 р. - донечка Марія, а 15 липня 1959 р. - Лаура. Четверта вагітність для Жанни виявилась найважчою. Уже на другому місяці виникла загроза для дитини, лікарі виявили злоякісну пухлину. Щоб продовжити їй життя, лікарі запропонували Жанні перервати вагітність. У Франчески-Жанни було небагато варіантів: перервати вагітність і видаляти пухлину або відмовитися переривати вагітність. Вона обрала найсуворіший для себе: відмовитись від лікування і операції та зберегти життя ще ненародженій дитині.

Перед пологами жінка була готова до найстрашнішого і говорила про це чоловікові та подругам: «Збираюсь у лікарню, але не впевнена, що повернусь. Вагітність далась дуже важко, вони повинні врятувати когось одного. Я хочу, щоб вижила моя дитина». Вона не завагалася ні на мить, коли йшлося про життя та безпеку її дитини. Невдовзі після пологів, 1962 р., Жанна помирає. Вона встигла подякувати своєму чоловікові за найкращі роки життя, подякувати Ісусові та приємно посміхнутися. Провести її у кращий світ прийшло дуже багато людей: молодь, пацієнти, друзі, всі ті, кому вона присвячувала свій час, допомагала, втішала, любила, за кого молилася і кого навертала. Власне за цей приклад самопожертви заради ненародженої дитини Католицька Церква й проголосила її святою [3, с. 44-45; 21].

Уже давно у світі медики пропагують методи штучного та природного планування сім'ї та народжуваності. Справа в тому, що вже давно пропагується у світі метод природного запобігання вагітності, т.зв. метод Біллінґса. Із цим методом (за його простоту) знайомлять навіть неграмотних жінок Індонезії та Африки, а для жінок України він невідомий. Суть цього методу в тому, що жінка мусить вести спостереження за своїми виділеннями (біллі), що змінюються в залежності від готовності чи неготовності організму жінки до вагітності, щоб з'ясувати час, коли яйцеклітина готова до зачаття. Яйцеклітина, готова до зачаття, живе лишень одну добу протягом усього

місячного циклу. Знаючи час її виходу, можна відкласти або запланувати вагітність. Потім вона гине - і жінка вже не може завагітніти, про що свідчать її виділення [8, с. 86].

Католицька Церква через відповідні центри й фахівців-медиків підтримує і пропагує серед віруючих і невіруючих методи природного планування народжуваності [8] і виступає проти використання штучних методів контрацепції.

Окрім цього, світовій науці відомі ще інші природні методи запобігання вагітності. Втім, в Україні використовується поки що найстрашніший спосіб - аборт. У кращому випадку наша медицина пропонує методи штучної контрацепції, проти яких і виступає Католицька Церква. Чому? Виявляється, що внутрішньоматкові засоби не захищають організм жінки від вагітності. Вагітність настає, але через природний рефлекс матки до викидання чужорідного тіла відбувається викидень, що рано чи пізно приводить до інфікованості її порожнини [8, с. 86-87].

Порошки і таблетки теж не захищають жінку від вагітності. Їх уживання веде до того, що відбувається гормональний тиск на організм жінки. Якщо вагітність наступила, то, внаслідок гормонального тиску на організм жінки, теж відбувається викидень. В обох випадках уживання і використання контрацептивів не захищає жінку від вагітності, а лише може привести до запальних захворювань матки, до автоматичного викидання плоду тоді, коли жінка вже хоче зберегти вагітність і, зрештою, не є корисним для її здоров'я [8].

Звичайно, що для підлітків усі ці заходи є дуже небезпечні, отож вони, їх батьки, вчителі повинні про це знати. Медикам слід започаткувати відповідну профілактичну роботу насамперед серед педагогів, освітян. Почала в світі і в Україні цю роботу Римо-Католицька і Греко-Католицька Церкви. При католицьких храмах і монастирях поширюється відповідна література. Для педагогічних працівників шкіл пропонується відповідні заняття і перш за все, опрацювання за науково-популярною літературою різних способів природного планування родинного життя (див. брошуру М. Вільсона «Кохання та планування сім ї») [8].

Досить тривала виховна діяльність автора з підлітками показала, що в школах ведеться недостатня роз'яснювальна робота із цього приводу. Підлітки досить серйозно сприймають певні медичні знання на цю тему, але соціологічні опитування показали, що трохи краще обізнані дівчата, аніж хлопці. За результатами анкетування з'ясувалося, що більшість хлопців уяви не мають, як відбувається аборт і які його наслідки. Аборт ототожнювався більшістю хлопців із вживанням ліків, але аж ніяк не хірургічним (оперативним) втручанням [8].

Аналіз позиції Католицької Церкви щодо вищевказаних заборон показав, що Церква вчасно помітила небезпеку, адже відбувається знищення генофонду української нації не через фінансові чи технічні причини, а через звичайну непоінформованість, навіть байдужість медиків та законодавців.

З благословення єпископів УГКЦ у Львові, Тернополі створені Центри природного планування сім'ї. Фахівці-медики знайомлять майбутні подружжя з природними методами планування родинного життя чи запобігання вагітності. У деяких селах Івано-Франківщини профілактичну роботу з школярами та молоддю ведуть керівники Марійських дружин або священики (села Красна, Фитьків, с-ще Делятин Надвірнянського району).

Самої профілактики запобігання вагітності просто замало. В Україні багатодітна жінка часто-густо зазнає морального громадського осуду, ще гіршого ніж злочинець-убивця [8]. Після Чорнобильської катастрофи багато жінок попадають у дуже скрутну ситуацію через те, що вже другу й третю дитину вони не можуть виносити без лікування в стаціонарі. А як і на кого залишити старшу дитину чи дітей?

А що робити жінці, яка в шлюбі, а чоловік після народження першої чи другої дитини при наступній вагітності висилає її робити аборт? Жінка відмовляється. І, як результат, чоловік залишає жінку з дітьми і йде з родини (в кращому випадку), виганяє жінку з дітьми із своєї хати до її батьків, а ще страшніше б'є жінку так, що її привозять покалічену (з переломами), з внутріматковою кровотечею, і звичайно усі, починаючи від священика - закінчуючи суспільством скажуть: це її проблема. Приклад інший. Жінка в шлюбі. Народила п'ятеро чи шестеро дітей, але від 21 чи 33 вагітності, і звичайно, це були не викидні. Чоловік вислав жінку робити штучне переривання вагітності. Чоловікові «начхати» на здоров'я жінки, зрештою, йому ні в школі, ні в церкві, ні через ЗМІ про це не пояснювали. Ті жінки, які мають куди піти - вони намагаються піти від такого чоловіка, але куди їм піти? У нас ніхто не турбується про дітей-сиріт, а про розведену жінку з дітьми - тим більше. А з дітьми - житло не побудуєш. І орендувати житло для матері з дітьми у нас не можливо: ні законодавства не має, а ніхто з чоловіків України - власників житла - не додумається, що варто зробити якусь знижку, як це роблять у всіх країнах Європи.

Тому вірно вказує патріарх УГКЦ Святослав Шевчук, що здорова родина, захист сім'ї та її цінностей, відповідна виховна робота духовенства із родинами [10] - це і буде вирішення проблеми, в тому числі й зменшення штучного переривання вагітності.

Православна Церква теж підтримує позицію Католицької Церкви про те, що штучне переривання вагітності це гріх проти заповіді «Не убий», але ніяк не реагує на цю ситуацію, коли треба захистити інтереси родини чи жінок з дітьми практичними діями.

Єдине чернече згромадження Католицької Церкви - Згромадження Воплоченого (Втіленого) Слова дає притулок у «Містечку милосердя» тим жінкам і дівчатам, які чекають дитину, але не мають матеріальних засобів існування для того, щоб цю дитину виносити й вигодувати й, при потребі, закінчити навчання. В Українській Греко-Католицькій Церкві є тільки одне жіноче чернече згромадження Сестер Пресвятої Родини, яке допомагає багатодітним матерям, але ця робота тільки почалася і триває поки що тільки

в західних областях України [8]. На щастя, у багатьох дитячих лікарнях створені «Віконечка життя», де жінка може залишити дитину, від якої хоче відмовитись, хоча це можна зробити ще в пологовому будинку і таким правом багато жінок користуються [16].

Таким чином, передовсім варто, щоб держава краще дбала про багатодітних сімей. Відтак міняти громадську думку в позитивний бік щодо матерів, які мають більше як одну дитину. І без допомоги Церкви, яка серйозно має займатися вихованням чоловіків, тут нічого не вдієш.

У світі ще гірша ситуація, адже в багатьох країнах багато сімей взагалі бездітні й вже не можуть народити дітей через те, що стали безплідними внаслідок вакцинації та різних медичних експериментів, про що вказують неодноразові повідомлення ЗМІ [8, с. 87; 20].

Отже, *аборт* - це навмисне штучне переривання вагітності і **ненавмисне переривання вагітності** (аборт в ходу, викидень, передчасні пологи, передчасне відшарування плаценти і можна назвати ще десятки причин, коли матка викидає плід сама, без зовнішнього хірургічного чи іншого медичного втручання). Але не завжди цей процес завершується викиданням плоду назовні, і це все одно потребує хірургічного втручання (аборту), щоб вже врятувати не мертвий плід, а ще живу жінку. Чи можна тотально його заборонити?

Навмисне штучне переривання вагітності Католицька і Православна Церква відносять до навмисного вбивства, що порушує заповідь «Не убий» та всіма можливими способами противляться йому. Але живому організму жінки викинути самовільно плід (хворий, мертвий тощо) не забороніш, бо це природній процес. І це суспільство теж повинно розуміти.

Використані джерела і література:

1. Документи Другого Ватиканського Собору: Конституції, декрети, декларації. - Львів: Свічадо, 1996. - 759 с.
2. Святе Письмо Старого й Нового Заповіту. - Рим, 1991.
3. Боднар І. Свята мама - Жанна Беретта-Молла / Ірина Боднар // Слово. - 2015. - № 6 (28). - С. 44-45.
4. Бойко Й. Наділені даром кликати до життя / отець Йосафат Бойко, ВС // Слово. - 2015. - № 6 (28). - С. 18-19.
5. В Івано-Франківську пройшов марш за збереження життя і сімейні цінності *[Електронний ресурс] - Режим доступу:* http://ugcc.if.ua/novyny/14.06.2016/15:20.
6. В одній з приватних клінік Києва медики крали органи [*Електронний ресурс*] - *Режим доступу:* http://www.aratta-ukraine.com/news_ua.php?division=29/27.05. 2009. 19:01.
7. Вулицями Івано-Франківська пройшлася маршем молодь «На захист життя і сім'ї» *[Електронний ресурс*] // Галицький кореспондент. - *Режим доступу:* http://www.9k-press.if.ua/. [зчитано: 25.06. 2016 / 16:54].

8. Геник Л. Я. Історія християнства: Католицизм. Т.1: Основні ідеї християнства: *Посібник для студентів філософських та історичних факультетів.* / Любов Ярославівна Геник. - Вид. 2-е, доп.. - Івано-Франківськ: Тіповіт, 2012. - 575 с.
9. Домарацький Р. Вішаки для прем'єра Шидло (У Польщі хочуть повністю заборонити аборти. Попри те, що більшість поляків цю ініціативу не підтримують) / Р. Домарацький, Г. Єрмак // Високий замок. - 2016. - 5 квітня. - С. 9.
10. Литвин Г. Сім'я і виклики сучасного світу. Інтерв'ю з владикою Борисом Ґудзяком // Слово. - 2015. - № 6 (28). - С. 10-13.
11. Марш за життя і сімейні цінності відбувся в Івано-Франківську // Вірую. - 2016. - № 4 (207). - С. 4.
12. Мати Тереза Калькуттська *[Електронний ресурс] - [Режим доступу]:* http://www.uk.wikipedia.org/wiki/ [зчитано: 26.06.2016 / 16:11].
13. Мати Тереза з Калькутти і її особлива місія *[Електронний ресурс] - Режим доступу:* http://www.christusimperat.uk/ [зчитано: 26.06.2016 / 15:02].
14. Руслан Марцінків // Репортер. - 2016. - № 13 (776). - 31 березня. - С. 7.
15. Соціальна доктрина Церкви: Зб. статей. - Львів: Свічадо, 1998. - 298 с.
16. Ярема Галина. Турбал Олена: «Ніколи не зрозумію жінки, яка народила дитину і відмовилася від неї». Інтерв'ю з героїнею серіалу «Вікно життя» / Галина Ярема // Високий замок. - 2016. - № 32 . - 5 квітня. - С. 8.
17. ВИЧ проникает в человека со скоростью 12 микрометров в секунду *[Електронний ресурс*] - *Режим доступу:* http://www.kp.ua/ [29.03. 2009 / 11:38].
18. Заболевания // Жизнь и здоровье женщиньї. Т.2. - 2-е изд., испр. и доп. - М.: Книжний дом АНС, 2005. - 816 с.
19. За полгода в Украине пропали без вести 2223 ребенка и всего 105 из них найдень *[Електронний ресурс] - Режим доступу:* http://censor.net.ua/ [опубліковано: 04.06.2008 / 14:21].
20. Массовая стерилизация - уже реальность? *[Електронний ресурс] - Режим доступу:* http://www.ningma.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=681:2010-08-09-14-41 -47&catid=55:politic&Itemid=53 [опубліковано: 27.10.2011/17:25].
21. Молла - первая замужняя женщина, ставшая святой в наши времена *[Електронний ресурс] - Режим доступу:* http://news.bbc.co.uk/hi/russian/news/newsid_3718000/718533.Stm [опубліковано: 18.03.2011 /18:22].
22. Ученьіе вияснили, что презервативи усугубляют проблему распространения СПИДа *[Електронний ресурс*] - *Режим доступу:* http://korrespondent.net/ [опубліковано: 20.03.2009/02:59].

23. Основи религиоведения: Учебник / Ю. Ф. Борункав, И. Н. Яблоков, К.И. Никонов и др.; Под ред. И. Н. Яблокова. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Выcшая школа, 1998. - 480 с.
24. Хеффнер Й. Христианское социальное учение. - М.: Духовная Библиотека, 2001. - 322 с.

Andrriy VYPASNYAK

THE COMMANDMENT «THOU SHALT NOT KILL» AND ECUMENICAL FORM OF PROTECTION FUTURE LIFE, HEALTH, FAMILY AND NATION

The author tries to raise the problem of abortion in Ukraine as a sin against the commandment «Thou shalt not kill» and consider some reasons for this, highlight the position of the Catholic Church on this issue and reveal the practice of the Church, through her monastic congregation to assist women that despite all the troubles trying to make and give birth to their child.

Key words: *murder and its types; problems of bioethics: cloning, organ transplantation, methods of artificial insemination, surrogacy; abortion, artificial and natural types of abortion, family, family values, sexual education of men, the Congregation of the Incarnate Word (IW), the march «For life and family values» in Ivano-Frankivsk.*